

Ustavni sud Crne Gore, u Drugom vijeću za meritorno odlučivanje o ustavnim žalbama, u sastavu od sudija, Desanke Lopičić, kao predsjednice Vijeća i sudija Milorada Gogića i Budimira Šćepanovića, kao članova Vijeća, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 48 tačka 10 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore („Sl. list Crne Gore”, br. 11/15), na sjednici Vijeća, od 3. oktobra 2023. godine, donio je

O D L U K U

ODBIJA SE ustavna žalba.

O b r a z l o ž e n j e

I POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM CRNE GORE

1. B.C., iz I., R.T., koga zastupaju M.V.R. i M.M.V., advokati iz P., podnio je blagovremenu i dozvoljenu ustavnu žalbu protiv rješenja Apelacionog suda Crne Gore, Kvž. br. 261/23, od 1. juna 2023. godine i Višeg suda u Podgorici, Kv. br. 344/23, od 10. aprila 2023. godine, zbog povrede prava iz čl. 8, 31 i 32 Ustava Crne Gore i čl. 3, 6 i 14 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

2. U ustavnoj žalbi je, u suštini, navedeno, da Viši sud u Podgorici, nakon što mu je ukinuto ranije rješenje od strane Apelacionog suda Crne Gore, donosi identično rješenje čime nijesu ispoštovani nalozi Apelacionog suda Crne Gore; da Apelacioni sud Crne Gore, u ponovnom postupku, postupa suprotno svom prvobitno donijetom rješenju na način što potvrđuje prvostepeno rješenje, suprotno praksi tog suda u gotovo identičnoj situaciji, čime je povrijeđeno pravo iz člana 32 Ustava i član 6 Konvencije; da je podnosilac dokazao svoj strah od progona u R.T. za slučaj izručenja, međutim redovni sudovi su zaključili, da iz raspoloživih dokaza ne proizilazi da je strah od progona kod podnosioca opravdan; da je navedeni zaključak redovnih sudova pogrešan i posledica pogrešne ocjene raspoloživih dokaza; da podnosilac svoj strah od progona u R.T. zasniva na činjenici da je pripadnik ugrožene etničke, vjerske i političke organizacije, budući da je K., Š.M. i pripadnik N.D.P., a za koje grupacije odnosno njihove pripadnike je poznato da su ugroženi i da nemaju adekvatan položaj i tretman u R.T., o čemu se izjašnjavao i Evropski sud za ljudska prava u svojim odlukama; da se podnosilac pozvao na događaj iz 2017. godine kada je preminuo njegov 14-godišnji sin u Izmiru, tvrdeći da su za smrt njegovog sina odgovorni policijski službenici čija odgovornost je preispitivana u istrazi koja je otvorena po njegovoj prijavi; da istraga nije dala očekivane rezultate već je obustavljena, ali je Ustavni sud R.T. u svojoj odluci br. 31926, od avgusta mjeseca 2022. godine ipak utvrdio propuste nadležnih organa u istrazi koja je vođena tim povodom a ujedno utvrdio odgovornost službenika policije vezano za konkretni događaj; da Apelacioni sud u predmetu Kv. br. 250/23 donosi odluku kojom odbija molbu za izručenje turskog državljanina R.T., zato što je utvrdio da kod tog lica postoji opravdan strah od progona u zemlji molilji, a to na osnovu činjenice da je to lice pripadnike ugrožene vjerske zajednice A. i da su on i pripadnici njegove porodice podnosili krivične prijave zbog prijetnji smrću a nema dokaza da je postupljeno po tim prijavama; da je Apelacioni sud Crne Gore imao različite standarde i aršine prilikom odlučivanja u ova dva predmeta, i to na štetu podnosioca ustavne žalbe, budući da je on pripadnik tri ugrožene

grupacije u R.T. (vjerske, etničke i političke); da je Apelacioni sud Crne Gore u predmetu Kv. br. 250/23, naveo da je sud dužan da cijeni sve okolnosti konkretnog slučaja, pozivajući se na stav Ustavnog suda; da se krivična djela, za koje se potražuje podnosilac, mogu okarakterisati kao politička krivična djela, u smislu člana 12 Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima i člana 3 Evropske konvencije o ekstradiciji; da je ovakvim postupanjem redovnih sudova povrijeđeno i načelo zabrane mučenja, a poštovanje ovog načela je pretežnije od poštovanja međunarodne obaveze izručenja kada je vjerovatno da će lice biti izloženo progonu u zemlji koja ga potražuje, kakvog stava je bio Ustavni sud Crne Gore u Odluci U-III br. 682/20, od 25. septembra 2022. godine. Predložio je da se usvoji ustavna žalba, ukine osporeno rješenje i predmet vrati na ponovni postupak i odlučivanje, kao i da se odluka objavi u Službenom listu Crne Gore.

3. Ustavni sud, saglasno odredbi čl. 149 st. 1 tač. 3 Ustava Crne Gore, odlučuje o ustavnoj žalbi zbog povrede ljudskih prava i sloboda zajemčenih Ustavom nakon iscrpljivanja svih djelotvornih pravnih sredstava. Prema odredbi čl. 68 st. 1 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore ("Sl. list Crne Gore", br. 11/15) ustavna žalba može se podnijeti protiv pojedinačnog akta državnog organa (...) i da se ustavna žalba može podnijeti nakon iscrpljivanja djelotvornih pravnih sredstava, koja podrazumijevaju da je podnosilac ustavne žalbe u postupku iskoristio sva pravna sredstva na koja je imao pravo u skladu sa zakonom, uključujući i djelotvorna i vanredna pravna sredstva i druga posebna pravna sredstva koja mogu dovesti do izmjene pojedinačnog akta u korist podnosioca ustavne žalbe, odnosno do prestanka ili ispravljanja radnje, odnosno prekida nepostupanja državnog organa.

4. U toku postupka pružanja ustavnosudske zaštite, povodom ispitivanja osnovanosti žalbe, u granicama istaknutog zahtjeva, Ustavni sud utvrđuje da li je podnosiocu ustavne žalbe povrijeđeno njihovo Ustavom zajemčeno pravo ili sloboda.

II ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

5. Ustavni sud je, u postupku koji je prethodio ustavnosudskom, utvrdio sljedeće činjenice i okolnosti od značaja za odlučivanje u ovom ustavnosudskom predmetu.

6. Rješenjem Višeg suda u Podgorici, Kv. br. 344/23, od 10. aprila 2023. godine, utvrđeno je da su ispunjene zakonske pretpostavke za izručenje državljanina R.T. C.B., lični broj AO09B36802, od oca M. i majke P., rođene C., rođen 1. januara 1983 godine, u E., T., sa mjestom prebivališta u I., A.J. br. 1 T., ugostitelj, pismen, oženjen, otac dvoje maloljetne djece, dobrog imovnog stanja, R.T., u cilju vođenja krivičnog postupka zbog stvaranja kriminalne organizacije, nanošenje povrede, prijetnje, kršenje zakona o vatrenom oružju, uzrokovanje štete, razbojnička krađa, pokušaj ubistva iz čl. 220/2, 86/1, 87/3, 106/2-a-b, 25/1-2 3-3, 149/1a-c-f-g, 35/4, 151/1, 82/1-g Turskog zakonika 5237 i čl. 13/1 Turski krivični zakonik 6136, a po molbi Republike Turske, br. 04/132/22/1492, od 8.09.2022. godine.

7. Rješenjem Apelacionog suda Crne Gore, Kvž. br. 261/23, od 1. juna 2023. godine, žalba branioca okrivljenog (podnosioca) odbijena je kao neosnovana.

8. U obrazloženju rješenja je, u suštini, navedeno:

...(...)..."Nasuprot žalbenim navodima, pravilno je odlučio prvostepeni sud kada je, u smislu odredbe čl.11 Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima Crne Gore, koja je u saglasnosti sa relevantnim odredbama Evropske konvencije o ekstradiciji, utvrdio da su ispunjene zakonske pretpostavke za izručenje C.B., državljanina R.T., sa podacima kao u dispozitivu pobijanog rješenja, R.T. u cilju vođenja krivičnog postupka zbog krivičnog djela stvaranje kriminalne organizacije, nanošenje povrede, prijetnje, kršenje zakona o vatrenom oružju, uzrokovanje štete, razbojnička krađa, pokušaj ubistva iz čl.220/2, 86/1, 87/3, 106/2-a-b, 25/1-2, 3-3, 149/1a-c-f-g, 35/4, 151/1 82/1-g Turskog zakonika 5237 i čl.13/1 Turski krivični zakonik 6136, a po molbi R.T. br.04/132/22/1492 od 08.09.2022. godine.

Naime, pravilno prvostepeni sud nalazi da okrivljeni C.B. nije državljanin Crne Gore i krivično djelo za koje se potražuje nije izvršio na teritoriji Crne Gore, protiv nje ili njenog državljanina, a kako to proizilazi iz dokumentacije priložene uz zamolnicu, dok takodje, iz dokaza dostavljenih uz molbu proizilazi da je protiv istog podnijet zahtjev za hapšenje ovog okrivljenog 9.Porotnog suda u I. R.T. br.2020/186E, br. CPPO istrage 2019/100762.

Takođe, pravilno prvostepeni sud utvrđuje da krivična djela koja se okrivljenom stavljaju na teret predstavljaju krivična djela i prema krivičnom zakonodavstvu Crne Gore i to: krivično djelo stvaranje kriminalne organizacije sa ciljem izvršenja krivičnih djela iz čl.220 Krivičnog zakonika Republike Turske odgovara krivičnom djelu stvaranje kriminalne organizacije iz čl.401a Krivičnog zakonika Crne Gore, krivično djelo namjerno nanošenje tjelesnih povreda iz čl.86 odgovara krivičnom djelu teška tjelesna povreda iz čl.151 Krivičnog zakonika Crne Gore, krivično djelo prijetnja iz čl.106 odgovara krivičnom djelu ugrožavanje sigurnosti iz čl.168 Krivičnog zakonika Crne Gore, krivično djelo oštećenje imovine iz čl.151 Krivičnog zakonika Republike Turske odgovara krivičnom djelu uništenje i oštećenje tuđe stvari iz čl.253 Krivičnog zakonika Crne Gore, krivično djelo teška pljačka iz čl.149 Krivičnog zakonika Republike Turske odgovara krivičnom djelu razbojništvo iz čl.242 Krivičnog zakonika Crne Gore, krivično djelo ubistvo sa umišljajem iz čl.81 Krivičnog zakonika Republike Turske odgovara krivičnom djelu ubistvo iz 143 Krivičnog zakonika Crne Gore i krivično djelo iz čl.13 Turskog Krivičnog zakonika 6136 odgovara krivičnom djelu nedozvoljeno držanje oruzja i eksplozivnih materija iz čl.403 Krivičnog zakonika Crne Gore.

I ovaj sud, kao i prvostepeni, nalazi da nije nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja, ni po domaćem zakonu, ni po zakonu države moliže, kako to proizilazi iz spisa predmeta. Takođe, okrivljeni nije zbog istog krivičnog djela već pravosnažno osuđen ili je protiv njega krivični postupak pravosnažno obustavljen, odnosno, optužba protiv njega pravosnažno odbijena, niti je protiv okrivljenog u Crnoj Gori pokrenut krivični postupak za to ili bilo koje drugo djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, a što se utvrđuje iz dopisa Vrhovnog državnog tužilaštva Kmp.br.328/22, od 28.10.2022. godine i MUP-a UP Sektora kriminalističke policije 51/1-028/22-38094/1, od 25.10.2022. godine. Osim toga nema dokaza ni da se izručenje traži zbog djela za koja je okrivljeni pravosnažno osuđen ili oslobođen u trećoj državi, a izrečena krivična sankcija izvršena ili oproštena ili je neizvršeni dio sankcije oprošten ili je prema pravu treće države nastupila zastarjelost izvršenja krivične sankcije ili da je pravosnažno oslobođen u trećoj državi ili pravosnažno osuđen u trećoj državi, ali oslobođen od kazne.

Nadalje, prvostepeni sud je pravilno utvrdio identitet okrivljenog i to na osnovu podataka dostavljenih uz potjernicu, te i iz ličnih podataka koje je okrivljeni dao prilikom saslušanja na zapisniku Pom br.146/22, od 07.10.2022. godine i iz drugih podataka iz spisa predmeta.

Imajući u vidu sve prethodno navedeno, a pri činjenici da krivično djelo zbog koga se potražuje okrivljeni nije političko krivično djelo, djelo povezano sa političkim krivičnim djelom, kao ni vojno krivično djelo, to je po nalaženju ovog suda, pravilno postupio prvostepeni sud kada je utvrdio da su ispunjene zakonske pretpostavke za izručenje državljanina R.T. C.B. (sa ličnim podacima kao u dispozitivu prvostepene odluke), R.T. u cilju vođenja krivičnog postupka zbog krivičnog djela stvaranje kriminalne organizacije, nanošenje povrede, prijetnje, kršenje zakona o vatrenom oružju, uzrokovanje štete, razbojnička krađa, pokušaj ubistva iz čl.220/2, 86/1, 87/3, 106/2-a-b, 25/1-2, 3-3, 149/1a-c-f-g, 35/4, 151/1, 82/1-g Turskog zakonika 5237 i čl.13/1 Turski krivični zakonik 6136, a po molbi Republike Turske br.04/132/22/1492, od 08.09.2022. godine.

Takodje je prvostepeni sud pravilno odmjerio šta je u konkretnom slučaju pretežnije, da li postupanje po međunarodnoj obavezi izručenja ili zaštita prava pojedinca, posebno u kontekstu čl.3 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, koja na apsolutan način zabranjuje torturu, neljudski ili ponižavajući postupak nezavisno od ponašanja žrtve, pa je u konkretnom pravilno zaključio da je pretežnije postupanje po međunarodnoj obavezi izručenja. U ovom smislu je prvostepeni sud dao jasne i valjane razloge u pogledu navoda okrivljenog kojim se u suštini želi ukazati da bi isti za slučaj izručenja bio izložen lošem postupanju od strane države molilje. Okrivljeni je u prvostepenom postupku kao razlog za takvu bojazan naveo da je po etničkoj pripadnosti K., a po vjerskom opredjeljenju Š.M., te da je bio aktivni član političke partije N.d.s., a naveo je i to da je stava da je njegov maloljetni sin ubijen od strane policijskih službenika, da je u tom pravcu pozivao državne organe da utvrde krivičnu odgovornost policijskih službenika, nakon čega je država molilja počela da ga progoni i pritiska da se ne bi sudilo policajcima.

Prvostepeni sud je cijenio ovakve navode okrivljenog, te dokaze koji su u tom smislu priloženi i koji se nalaze u spisima predmeta, pa je po ocjeni ovog suda pravilno našao da je događaj vezan za smrt maloljetnog sina okrivljenog bio predmet razmatranja pred nadležnim pravosudnim organima T., da je isti postupak pravosnažno okončan, te da u tom postupku nije dokazana bilo čija odgovornost za smrt sina okrivljenog, pa ni policijskih službenika koji su se teretili za ubistvo njegovog sina. U tom pravcu je prvostepeni sud dao jasne i valjane razloge, naveo je konkretne odluke pravosudnih organa T. iz kojih proizilazi da je krivični postupak pravosnažno okončan, a koje razloge i ovaj sud u cjelosti prihvata i na iste upućuje podnosioca žalbe. Takodje je prvostepeni sud pravilno cijenio, a u odsustvu drugih okolnosti koje bi konkretno ukazivale da će okrivljeni biti izložen lošem postupanju od strane države molilje, da sama činjenica pripadništva određenoj vjerskoj, etničkoj ili političkoj organizaciji ne može ukazivati da postoji opasnost od progona, odnosno negativnog postupanja za slučaj izručenja. Prvostepeni sud je i u pogledu prednje navedenog dao jasne i valjane razloge, a zbog čega se navodi žalbe pokazuju neosnovanim. Iz istog razloga su neosnovani i navodi žalbe kojim se ukazuje da je ovaj okrivljeni pravosnažno osuđen u R.T. zbog iznošenja komentara o radu i postupanju P.R.T., jer ni ova činjenica, a u odsustvu drugih konkretnih činjenica, ne može govoriti u prilog zaključku da bi položaj okrivljenog bio pogoršan u državi molilji, odnosno da bi isti bio podvrgnut lošem postupanju od strane države molilje, da bi bio izložen progonu ili kažnjavanju ili da bi njegov položaj bio otežan. U žalbi je takodje ukazano na loše zdravstveno stanje okrivljenog i da je takvo stanje pogoršano nemarnim odnosom prema njemu dok je boravio u T., međutim ovakvi navodi žalbe nemaju uporište u bilo kojem dokazu, koji se nalazi u spisima predmeta.

Dakle, cijenio je ovaj sud i navode žalbe istaknute u pravcu okolnosti koje se odnose na povredu elementarnih ljudskih prava okrivljenog za slučaj da okrivljeni bude izručen nadležnim organima R. T., te da će okrivljeni biti izložen diskriminatornom tretmanu, ali je ocijenio da ovakvi navodi nisu osnovani. Ovo iz razloga što u konkretnom mora postojati realna opasnost od izlaganja riziku i posljedice moraju biti predvidive. Sud u konkretnom zahtijeva da se dokaže postojanje ozbiljnog osnova da se vjeruje da bi okrivljeni bio izložen stvarnom riziku od lošeg postupanja ukoliko bi bio izručen, tačnije, ne samo da se nalazi u stvarnom riziku od zabranjenog postupanja imajući u vidu opšte stanje u državi, već i da je taj rizik veći od rizika drugih kada se nalaze u sličnim okolnostima. Kako je naprijed navedeno izostalo u konkretnom slučaju, odnosno, kako dokazi u spisima predmeta, te i sve što je priloženo uz žalbu ne ukazuje na postojanje stvarnog rizika da će

okrivljenom biti ugrožen život i bezbjednost ukoliko bude izručen Republici Turskoj, to su navodi žalbe u cjelosti bez osnova”.

III RELEVANTNE USTAVNE I KONVENCIJSKE NORME

Ustav Crne Gore

Član 32

Svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom.

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Član 6 stav 1

Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona...

Evropska konvencija o ekstradiciji

Član 1

Obaveza izdavanja

Strane ugovornice se obavezuju da će, prema propisima i uslovima koji su navedeni u narednim članovima, izdavati jedne drugima lica koja se gone zbog počinjenog krivičnog dela ili se traže radi izvršenja kazne ili mere bezbednosti od strane pravosudnih organa strane molilje

Član 2 stav 1

Djela za koja se vrši izdavanje

1. Izdavanje će se vršiti za dela za koja je, prema zakonima strane molilje i zamoljene strane, kao najveća kazna propisana kazna lišenja slobode ili mere bezbednosti, lišenja slobode od najmanje godinu dana ili stroža kazna. Kada se radi o kazni ili meri bezbednosti izrečenoj na teritoriji strane molilje, trajanje izrečene kazne mora da bude najmanje četiri meseca.

Član 4

Vojna krivična dela

Izdavanje zbog povrede vojnih dužnosti koje ne spadaju u krivična dela iz opšteg prava isključuje se iz primene ove konvencije.

Član 9

Non bis in idem

Izdavanje se neće odobriti ako su nadležni organi zamoljene strane već pravosnažno osudili lice za delo ili dela zbog kojih se traži izdavanje. Izdavanje se može odbiti ako su nadležni organi zamoljene strane odlučili da ne pokrenu ili da obustave krivično gonjenje za isto ili ista dela.

Član 10

Zastarelost

Izdavanje se neće odobriti ako je nastupila zastarelost krivičnog gonjenja ili izvršenja kazne prema zakonodavstvu strane molilje ili zamoljene strane.

Član 14

1. Izdato lice neće biti gonjeno, suđeno ili lišeno slobode radi izvršenja kazne ili mere bezbednosti, niti podvrgnuto bilo kakvom drugom obliku ograničenja lične slobode za bilo koje delo učinjeno pre predaje, a koje nije predmet izdavanja, osim u sledećim slučajevima:

(a) ako Strana koja ga je izručila na to pristane. U tu svrhu biće podnet zahtev sa priložima predviđenim u članu 12. i sudski zapisnik sa izjavama izdatog lica. Ovaj pristanak će se dati u slučaju da krivično delo za koje je traženo povlači za sobom obavezu izdavanja na osnovu ove konvencije;

(b) ako izdato lice, iako je imalo mogućnosti, nije napustilo teritoriju Strane ugovornice kojoj je bilo predato u roku od 45 dana od njegovog konačnog puštanja iz zatvora, ili se na nju ponovo vratilo.

2. Međutim, strana molilja može da preduzme sve neophodne mere radi, s jedne strane, eventualnog vraćanja sa teritorije i, s druge strane, prekida zastarelosti u skladu sa svojim zakonodavstvom, uključujući i suđenje u odsustvu.

3. Ako se za vreme postupka izmeni pravna kvalifikacija dela, izdato lice može biti gonjeno ili osuđeno samo u meri u kojoj sastavni elementi nove pravne kvalifikacije krivičnog dela dopuštaju izdavanje.

Član 15

Izdavanje u korist treće države osim u slučaju predviđenom u stavu 1 stav (b) člana 14, samo uz pristanak zamoljene strane biće odobreno Strani molilji dalje izdavanje nekoj drugoj strani ili u korist treće države lica koje joj je predato i koje traži neka druga strana ili treća država zbog krivičnih dela koja su počinjena pre njegove predaje. Zamoljena Strana može da zatraži da joj se dostave dokumenta predviđena u stavu 2 član 12.

IV MJERODAVNO PRAVO

Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima ("Službeni list CG", br. 4/08 i 36/13)

Član 4

(1) Domaći pravosudni organ prosljeđuje zamolnice za međunarodnu pravnu pomoć stranim pravosudnim organima i prima zamolnice za međunarodnu pravnu pomoć stranih pravosudnih organa preko ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 11

(1) Uslovi za izručenje po zamolnici države molilje su:

1) da lice čije se izručenje traži nije crnogorski državljanin;

2) da djelo zbog koga se traži izručenje nije učinjeno na teritoriji Crne Gore, protiv nje ili njenog državljanina;

3) da je djelo zbog koga se traži izručenje krivično djelo i po domaćem zakonu i po zakonu države u kojoj je učinjeno;

4) da po domaćem zakonu odnosno po zakonu države molilje nije nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja ili zastarjelost izvršenja kazne prije nego što je lice čije se izručenje traži pritvoreno ili kao okrivljeni ispitano;

5) da lice čije se izručenje traži nije zbog istog djela od domaćeg suda već osuđeno ili da za isto djelo nije od domaćeg suda pravosnažno oslobođeno, osim ako se steknu uslovi za ponavljanje krivičnog postupka predviđeni Zakonikom o krivičnom postupku ili da protiv tog lica nije u Crnoj Gori, zbog istog djela učinjenog prema Crnoj Gori ili crnogorskom državljaninu, pokrenut krivični postupak, a ako je pokrenut postupak zbog djela učinjenog prema crnogorskom državljaninu, da je položeno obezbjeđenje za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva oštećenog;

6) da je utvrđen identitet lica čije se izručenje traži;

7) da država molilja navede činjenice i dokaze za postojanje osnovane sumnje da je lice čije se izručenje traži učinilo krivično djelo ili da postoji pravosnažna sudska odluka.

Član 12

(1) Nije dozvoljeno izručenje zbog političkog krivičnog djela, djela povezanog sa političkim krivičnim djelom ili vojnog krivičnog djela u smislu Evropske konvencije o ekstradiciji (u daljem tekstu: politička i vojna krivična djela).

(2) Zabrana iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na krivična djela genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnih zločina i terorizma.

Član 13

(1) Nije dozvoljeno izručenje zbog krivičnog djela za koje je domaćim zakonom i zakonom države molilje propisana kazna zatvora u trajanju do jedne godine ili novčana kazna.

(2) Ukoliko se traži izručenje osuđenog radi izdržavanja kazne, nije dozvoljeno njegovo izručenje ukoliko je trajanje izrečene kazne zatvora ili njenog neizdržanog dijela do četiri mjeseca.

(3) Ako se zamolnica za izručenje odnosi na okrivljenog ili osuđenog zbog različitih krivičnih djela, od kojih su se za jedno krivično djelo stekli uslovi za izručenje u smislu st. 1 i 2 ovog člana, izručenje se može dozvoliti i zbog krivičnih djela za koja se ti uslovi nijesu stekli.

Član 22 stav 3

Ministar neće dozvoliti izručenje lica koje u Crnoj Gori uživa međunarodnu zaštitu ili kad se može opravdano pretpostaviti da bi lice čije se izručenje traži u slučaju izručenja bilo izloženo progonu ili kažnjavanju zbog svoje rase, vjere, državljanstva, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili zbog svojih političkih uvjerenja ili bi njegov položaj bio otežan zbog nekog od tih razloga.

V OCJENA USTAVNOG SUDA

9. Podnosilac povredu ustavnih i konvencijskih prava za koja smatra da su mu povrijeđena, u suštini, obrazlaže time da su sudovi prilikom odlučivanja o ispunjenosti pretpostavki za njegovo izručenje zanemarili relevantne međunarodne propise koji se odnose na oblast ekstradicije te da je Apelacioni sud Crne Gore u konkretnom slučaju postupio suprotno praksi tog suda u identičnoj situaciji (predmet Kvž. br. 250/23), kao i da nijesu izvršili procjenu rizika da će u slučaju izručenja R.T. on biti izložen različitim oblicima mučenja i nečovječnog postupanja i da mu neće biti omogućeno pravično suđenje, sve zbog činjenice da je pripadnik ugrožene etničke, vjerske i političke organizacije, budući da je K., Š.M. i pripadnik N.D.p..

10. U postupku koji je prethodio ustavnosudskom, Viši sud u Podgorici je u osporenom rješenju utvrdio da su ispunjene zakonske pretpostavke za izručenje podnosioca ustavne žalbe R.T., te da je vijeće tog suda našlo da ne postoje okolnosti koje ukazuju da bi bio izložen progonu ili kažnjavanju zbog svoje rase, vjere, državljanstva, pripadnosti određenoj grupi ili zbog svojih političkih uvjerenja ili bi njegov položaj bio otežan zbog nekog od tih razloga, te da će isti imati adekvatan tretman pred nadležnim organima zemlje molilje, koji stav je u svom rješenju prihvatio i Apelacioni sud Crne Gore. Navedeni stav redovni sudovi obrazlažu taksativnim ispunjenjem uslova iz odredbe člana 11 Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima, pri čemu se sud posebno bavio analizom pravne kvalifikacije krivičnih djela koje se stavljaju na teret podnosiocu, kao i odmjeravanjem šta je u konkretnom slučaju pretežnije, da li postupanje po međunarodnoj obavezi izručenja ili zaštita prava pojedinca, naročito u kontekstu člana 3 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, koja na apsolutan način zabranjuje torturu, neljudski ili ponižavajući

postupak nezavisno od ponašanja žrtve. Sudovi su, iz sadržine dokaza koji se nalaze u spisima predmeta, utvrdili da okrivljeni B.C.nije državljanin Crne Gore, da krivična djela za koja se potražuje nije izvršio na teritoriji Crne Gore, niti protiv države Crne Gore ili na štetu njenih građana i da su krivična djela koja se okrivljenom stavljaju na teret i po našem zakonodavstvu propisana kao krivična djela i to kao krivično djelo stvaranje kriminalne organizacije sa ciljem izvršenja krivičnih djela iz čl. 220 Krivičnog zakonika Republike Turske odgovara krivičnom djelu stvaranje kriminalne organizacije iz čl. 401a Krivičnog zakonika Crne Gore, krivično djelo namjerno nanošenje tjelesnih povreda iz čl. 86 odgovara krivičnom djelu teška tjelesna povreda iz čl. 151 Krivičnog zakonika Crne Gore, krivično djelo prijetnja iz čl. 106 odgovara krivičnom djelu ugrožavanje sigurnosti iz čl.168 Krivičnog zakonika Crne Gore, krivično djelo oštećenje imovine iz čl. 151 Krivičnog zakonika Republike Turske odgovara krivičnom djelu uništenje i oštećenje tuđe stvari iz čl. 253 Krivičnog zakonika Crne Gore, krivično djelo teška pljačka iz čl. 149 Krivičnog zakonika Republike Turske odgovara krivičnom djelu razbojništvo iz čl. 242 Krivičnog zakonika Crne Gore, krivično djelo ubistvo sa umišljajem iz čl. 81 Krivičnog zakonika Republike Turske odgovara krivičnom djelu ubistvo iz 143 Krivičnog zakonika Crne Gore i krivično djelo iz čl. 13 Turskog Krivičnog zakonika 6136 odgovara krivičnom djelu nedozvoljeno držanje oruzja i eksplozivnih materija iz čl.403 Krivičnog zakonika Crne Gore. Sud se takođe bavio pitanjem etničke, vjerske i političke pripadnosti podnosioca kao i događajem vezanim za smrt maloljetnog sina podnosioca ustavne žalbe za čiju smrt smatra odgovornim policijske službenike zbog čega je u tom pravcu pozivao državne organe da utvrde njihovu krivičnu odgovornost. S tim u vezi, Apelacioni sud Crne Gore je izrazio stav da je događaj vezan za smrt maloljetnog sina podnosioca bio predmet razmatranja pred nadležnim pravosudnim organima Republike Turske, da je isti postupak pravosnažno okončan te da u tom postupku nije dokazana bilo čija odgovornost za smrt sina podnosioca pa ni policijskih službenika koji su se teretili za njegovo ubistvo. Dalje je utvrđeno da pripadništvo određenoj vjerskoj, etničkoj ili političkoj organizaciji ne može ukazivati da postoji opasnost od progona odnosno negativnog postupanja za slučaj izručenja. Ovakav zaključak sudovi crpe iz stava da u konkretnom predmetu mora postojati realna opasnost od izlaganja riziku i posledice moraju biti predvidive. Sud u konkretnom slučaju zahtijeva da se dokaže postojanje ozbiljnog osnova da se vjeruje da bi okrivljeni bio izložen stvarnom riziku od lošeg postupanja ukoliko bi bio izručen odnosno ne samo da se nalazi u stvarnom riziku od zabranjenog postupanja imajući u vidu opšte stanje u državi već i da taj rizik bude veći od rizika drugih kada se nalaze u sličnim okolnostima. Kako je naprijed navedeno izostalo u konkretnom slučaju, to okolnosti predmetnog slučaja, po ocjeni redovnih sudova, ne ukazuju na postojanje stvarnog rizika po podnosioca.

11. Iako je podnosilac u ustavnoj žalbi naveo povredu više ustavnih i konvencijskih prava, Ustavni sud prethodno ukazuje na praksu Evropskog suda koji je zauzeo pravni stav da postupci izručenja, ne ulaze u područje primjene člana 6 stav 1 Konvencije, osim izuzetno – kada bi licu čije se izručenje traži u zemlji molilji bilo pričinjeno ili prijetilo “flagrantno uskraćivanje pravičnog suđenja” (“...a *flagrant denial of a fair trial in the requesting country*”).

12. To je stanovište kasnije potvrđeno u brojnim presudama Evropskog suda, kao što su *Maouia protiv Francuske* (presuda, Veliko vijeće, 5. oktobar 2000., zahtjev br. 39652/98, §§ 40-41.) i *Mamatkulov i Askarov protiv Turske* (presuda, Veliko vijeće, 4. februar 2005., zahtjev br. 46827/99 i 46951/99, §§ 90-91.).

13. Pri tome je Evropski sud na sljedeći način definisao "flagrantno uskraćivanje pravičnog suđenja" u predmetu *Ahorugeze protiv Švedske* (presuda, 27. oktobar 2011., zahtjev br. 37075/09, §§ 114-115.):

"114. Pojam 'flagrantno uskraćivanje pravičnog suđenja' smatra se istovjetnim sa suđenjem koje je očito suprotno odredbama člana 6 ili načelima koja su u njemu sadržana..."

115. Treba naglasiti da, u dvadesetdvo godišnjoj praksi nakon presude u slučaju Soering, Sud nikada nije utvrdio da bi neko izručenje ili protjerivanje prekršilo član 6. To ukazuje da je test 'flagrantnog uskraćivanja pravičnog suđenja' restriktivan test. Flagrantno uskraćivanje pravičnog suđenja nadilazi puke nepravilnosti ili nedostatke jemstava u postupku na raspravi kao one koje bi mogle dovesti do kršenja člana 6, ukoliko se događaju u samoj državi ugovornici. Ono što se zahtijeva su povrede načela pravičnog suđenja zajemčenog članom 6, koje su tako teške da poništavaju ili negiraju samu suštinu prava zajemčenog tim članom Konvencije."

14. Navedena pravna stanovišta su, *mutatis mutandis*, primjenjiva i u ovom predmetu. Odredbom člana 32 Ustava pravo na pravični postupak (ne samo na pravično suđenje) jemči se ne samo svakome ko je optužen zbog krivičnog djela, već i svakome onome u pogledu koga se odlučuje o sumnji da je počinio krivično djelo.

15. Kada je riječ o tumačenju i primjeni prava na konkretne slučajeve, Ustavni sud, u načelu, ne smije zamijeniti pravna stanovišta nadležnih sudova svojim, sve dok sudske odluke ne otkrivaju bilo kakvu arbitrarnost, a dovoljno su obrazložene i, po potrebi, upućuju na relevantnu sudsku praksu. Ustavni sud podsjeća da njegov zadatak nije da preuzima ulogu sudova, koji su prvi pozvani da interpretiraju zakone. Zadatak Ustavnog suda ograničen je na ispitivanje jesu li rezultati takve interpretacije sudova saglasni sa Ustavom sa aspekta zaštite ljudskih prava i osnovnih sloboda.

16. Nadalje, kada je u pitanju pravo na obrazloženu sudsku odluku, kao aspekt prava na pravično suđenje, Ustavni sud ukazuje na to da koliko će široka biti obaveza suda da u pisanom obrazloženju svoje odluke navede razloge kojima se vodio pri njenom donošenju (mjerilo dovoljnosti) uvijek zavisi od osobitih okolnosti svakog konkretnog slučaja. To je pravilo Evropski sud izričito utvrdio u predmetu *Ajdarić protiv Hrvatske* (presuda od 13. decembra 2011., zahtjev br. 20883/09):

"34. Takođe, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda koja održava načelo povezano s pravilnim radom pravosuđa (proper administration of justice), u presudama sudova moraju na odgovarajući način (adequately) biti navedeni razlozi na kojima se zasnivaju. Opseg primjene te obaveze davanja razloga može varirati prema prirodi odluke i mora se utvrditi u svjetlu okolnosti slučaja (vidjeti predmet Garcia Ruiz protiv Španije [VV], br. 30544/96, § 26., ECHR 1999-I.)."

17. Ustavni sud ocjenjuje da su u osporenom rješenju dati ustavnopravni razlozi o ispunjenju uslova za izručenje podnosioca ustavne žalbe Republici Turskoj, radi predaje nadležnim pravosudnim organima Republike Turske, u cilju vođenja krivičnog postupka, zbog krivičnih djela stvaranje kriminalne organizacije, nanošenje povrede, prijetnje, kršenje zakona o vatrenom oružju, uzrokovanje štete, razbojnička krađa, pokušaj ubistva iz čl. 220/2, 86/1, 87/3, 106/2-a-b, 25/1-2, 3-3, 149/1a-c-f-g, 35/4, 151/1, 82/1-g Turskog zakonika 5237 i čl. 13/1 Turski krivični zakonik 6136, a po molbi Republike Turske br. 04/132/22/1492, od 8. septembra 2022. godine. Sudovi su takođe utvrdili, da, kako to proizilazi iz rješenja Višeg suda u Podgorici, podnosilac ustavne žalbe, Binali Camgoz, ne uživa pravo azila na teritoriji Crne Gore, te da se krivična djela za koja se izručenje traži, ne smatraju političkim krivičnim djelima ili djelima povezanim sa takvim djelima, a pored toga ne radi se ni o krivičnim djelima koja se sastoje isključivo u povredi vojnih dužnosti.

18. Ustavni sud navodi da je prvostepeni sud cijenio navode okrivljenog te dokaze koji su u tom smislu priloženi i našao da je događaj vezan za smrt maloljetnog sina okrivljenog bio predmet razmatranja pred nadležnim pravosudnim organima Turske, da je isti postupak pravosnažno okončan, te da u tom postupku nije dokazana bilo čija odgovornost za smrt sina okrivljenog, pa ni policijskih službenika koji su se teretili za ubistvo njegovog sina. U vezi sa navedenim događajem, prema navodima podnosioca ustavne žalbe, Ustavni sud Republike Turske je u svojoj Odluci broj 31926, od 17. avgusta 2022. godine, utvrdio propuste nadležnih organa u istrazi koja je vođena tim povodom i utvrdio odgovornost službenika policije vezano za taj događaj. Dakle, riječ je o događaju koji nije u vezi sa razlozima koje podnosilac ističe u pravcu osporavanja navedenih rješenja i ispunjenosti pretpostavki za njegovo izručenje Republici Turskoj. Naime, utvrđeno je da predmetni događaj, koji je izazvao smrt maloljetnog sina podnosioca, nije u vezi sa etničkom, vjerskom ili političkom pripadnošću samog podnosioca niti je u vezi sa krivičnim djelima za koja se isti potražuje već da predmetni događaj predstavlja zaseban predmet o kojem su nadležni organi Republike Turske odlučivali.

19. U odnosu na navode ustavne žalbe da u ponovnom postupku nije postupljeno po nalogu Apelacionog suda Crne Gore, koji je prethodno ukinuo prvostepeno rješenje, Viši sud u Podgorici je u osporenom rješenju naveo da je u ponovnom preispitivanju odluke stao na stanovištu o ispunjenosti uslova za izručenje te nedovoljnosti pruženih dokaza u pravcu tvrdnje odbrane da bi mu izručenjem bila ugrožena osnovna ljudska prava. Po ocjeni Ustavnog suda nema proizvoljnosti i arbitrarnosti u postupanju prvostepenog suda jer su zaključci tog suda dati na osnovu ocjene svih prikupljenih dokaza i činjenica koji se tiču konkretne pravne stvari, što u konačnom potvrđuje i stav drugostepenog suda u konkretnom slučaju.

20. Navode o diskriminaciji, koje podnosilac obrazlaže nejednakim postupanjem Apelacionog suda Crne Gore kod identične činjenično-pravne situacije, Ustavni sud je ocijenio neosnovanim. Naime, uvidom u odluku Apelacionog suda Crne Gore, Kvž. br.

250/23, utvrđeno je da nije riječ o predmetu iste činjenične i pravne prirode, zbog čega je pozivanje na nejednako postupanje Apelacionog suda u konkretnom slučaju neosnovano.

Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

U-III br. 828/22
3. oktobar 2023. godine
P o d g o r i c a

Predsjednica Vijeća
Desanka Lopičić,s.r.